

УДК 338.24:330.131.7:004.9

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.214.152-157>**Костов'ят Г.І.**

кандидат економічних наук

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Kostovyat Hanna

PhD of Economic Sc.

Uzhhorod National University

<https://orcid.org/0000-0001-8498-3419>

ІНСТИТУЦІЙНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТА КРИЗОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У статті обґрунтовано теоретико-методологічні засади забезпечення економічної безпеки держави через призму трансформації інституційного середовища в умовах диджиталізації та безпекових викликів воєнного стану. Уточнено сутнісно-змістовне наповнення поняття «інституційні детермінанти економічної безпеки держави», що, на відміну від існуючих підходів, враховує синергетичний ефект взаємодії регуляторних норм та цифровізованих управлінських платформ. Здійснено систематизацію зазначених детермінант а п'ятьма базовими функціональними групами: управлінською, цифровою, економіко-регуляторною, безпековою та соціальною. Розроблено трирівневу концептуальну модель, яка відображає механізм амортизації зовнішніх шоків і трансформації кризових викликів у внутрішню стійкість національної економічної системи. На основі аналізу міжнародних індикаторів (WGI Світового банку, UN E-Government Survey) та вітчизняного досвіду функціонування екосистеми «Дія» доведено, що рівень інституційної спроможності безпосередньо визначає ефективність мінімізації трансакційних витрат, протидії корупційним ризикам та детінізації економіки в періоди високої макроекономічної нестабільності. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання для оптимізації стратегічних програм інформаційного забезпечення економічної безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека держави, інституційні детермінанти, інституційне середовище, цифрова трансформація, кризова трансформація, воєнні виклики, інтегральна безпека, електронне урядування.

INSTITUTIONAL DETERMINANTS OF STATE ECONOMIC SECURITY UNDER DIGITAL AND CRISIS TRANSFORMATION

The modernization of sovereign financial landscapes necessitates a radical departure from classic paradigms of national stability toward adaptive, institutionally-driven matrix systems. Under the current climate of geopolitical turbulence, shifting military dynamics, and the total digitalization of fiscal architectures, the capacity of a state to safeguard its economic frontiers is no longer measured solely by resource accumulation, but rather by the resilience of its structural governance. The core focus of this academic endeavor centers on re-evaluating and expanding the theoretical foundations that govern national economic immunity, specifically focusing on how structural institutions act as buffers against external macro-shocks. To achieve a comprehensive understanding of these underlying dynamics, a multidisciplinary methodological toolkit was deployed, blending advanced systemic-structural analysis with logical modeling and functional categorization schemes. This approach allowed for the conceptual breakdown of national defensive environments and facilitated the mapping of complex interdependencies between state regulators and civil society.

The primary scholarly outcome of this investigation is the formulation of a comprehensive taxonomy that groups institutional determinants into five discrete functional clusters, alongside a newly synthesized three-tier hierarchical framework illustrating shock absorption pathways. The research proves that high digital governance maturity, exemplified by integrated metadata registries and automated transactional oversight platforms, fundamentally compresses administrative frictions and actively suppresses shadow market expansion during high-uncertainty phases. Furthermore, the empirical dimensions of the study leverage key international indices, such as the World Bank's Worldwide Governance Indicators and the United Nations E-Government Survey, to substantiate the correlation between institutional quality and macro-financial stability. By investigating the practical application of Ukraine's "Diia" ecosystem, the paper demonstrates how digital public infrastructure minimizes transaction costs, neutralizes systemic

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Костов'ят Г.І., 2026

corruption risks, and facilitates economic formalization amidst profound macroeconomic volatility. This integration of digital tools into the national defensive matrix redefines the parameters of sovereign resilience, transforming technological advancements from mere administrative instruments into core components of the state's strategic protective architecture. Ultimately, the insights generated throughout this study offer immediate operational utility for governmental bodies tasked with redesigning long-term national security strategies, providing a rigorous analytical blueprint for deploying intelligent information systems to secure critical macroeconomic nodes.

Keywords: state economic security, institutional determinants, institutional environment, digital transformation, crisis transformation, wartime challenges, integral security, e-government.

JEL classification: D73, H11, O38, F52.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується посиленням впливу глобалізаційних процесів, цифрової трансформації, геополітичної нестабільності, воєнних конфліктів, кіберзагроз та кризових явищ, що суттєво змінюють умови функціонування національних економічних систем. За таких умов економічна безпека держави набуває нового змісту, виходячи за межі традиційного розуміння фінансової, виробничої чи зовнішньоекономічної безпеки та охоплюючи широкий спектр інституційних, цифрових, соціальних та управлінських аспектів.

Для України проблема забезпечення економічної безпеки набуває особливої актуальності внаслідок одночасного впливу декількох трансформаційних процесів. З одного боку, триває цифровізація державного управління, фінансової системи, митної та податкової сфер, впроваджуються сучасні цифрові платформи та інструменти обробки даних. З іншого боку, економічна система функціонує в умовах воєнних викликів, макроекономічної нестабільності, посилення ризиків тінізації економічних процесів та зростання кількості економічних злочинів.

Традиційні підходи до оцінювання економічної безпеки переважно зосереджені на аналізі економічних показників, не враховуючи повною мірою роль інституційного середовища, яке визначає здатність держави адаптуватися до нових викликів, забезпечувати стійкість економічних процесів та ефективно протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Саме тому виникає необхідність переосмислення теоретичних засад економічної безпеки через призму інституційних детермінант, які формують основу стійкого функціонування держави в умовах цифрової та кризової трансформації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика економічної безпеки держави широко досліджується у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Теоретичні засади інституційного підходу сформовані у працях Д. Норта, який довів визначальну роль інститутів у забезпеченні економічного розвитку та довгострокової ефективності економічних систем. Інститути розглядаються як формальні та неформальні правила взаємодії, що визначають стимули економічної поведінки та впливають на економічні результати держави [8].

Значний внесок у розвиток теорії інституційної економіки також зробили дослідники, які розглядали вплив інституційних змін на ефективність державного управління, конкурентоспроможність економіки та забезпечення економічної безпеки.

Питання економічної безпеки держави досліджували О. Барановський [1], В. Гесць, Т. Васильців [3], З. Варналій [2] та інші науковці, які розглядали економічну безпеку як складову національної безпеки та передумову сталого розвитку.

Окремий напрям сучасних досліджень присвячений цифровій трансформації державного управління. За результатами досліджень Організації Об'єднаних Націй, розвиток електронного урядування сприяє підвищенню прозорості державних процесів, доступності публічних послуг та ефективності взаємодії між державою, бізнесом і громадянами.

Незважаючи на значну кількість досліджень у сфері економічної безпеки, недостатньо розкритими залишаються питання впливу цифрових інститутів на стійкість економічної системи в умовах кризових змін. Зокрема, потребує подальшого дослідження механізм, через який інструменти електронного урядування сприяють зниженню трансакційних витрат, детінізації економіки та підвищенню якості державного управління.

Мета статті є розвиток теоретичних положень щодо визначення інституційних детермінант економічної безпеки держави та формування концептуальної моделі їх впливу в умовах цифрової та кризової трансформації.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність розв'язання таких наукових завдань, які визначають теоретичну цінність дослідження:

- ✓ по-перше, поглиблення сутнісно-змістовного наповнення поняття «інституційні детермінанти економічної безпеки держави» шляхом урахування фактору цифровізованих платформ;
- ✓ по-друге, здійснення авторської систематизації зазначених детермінант за п'ятьма функціональними групами;
- ✓ по-третє, побудова трирівневої концептуальної моделі амортизації зовнішніх шоків національною економікою.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить інституційний підхід, який дав змогу розглядати економічну безпеку держави як результат функціонування сукупності формальних і неформальних інститутів в умовах цифрових та кризових трансформацій. Для виявлення взаємозв'язків між інституційним середовищем та складовими економічної безпеки застосовано системний підхід. Метод класифікації використано для групування інституційних детермінант за функціональними ознаками. За допомогою структурно-логічного моделювання сформовано кон-

цептуальну модель впливу інституційних детермінант на економічну безпеку держави.

Виклад основних результатів дослідження. Сучасні трансформаційні процеси зумовлюють необхідність перегляду традиційних підходів до дослідження економічної безпеки держави. Якщо раніше економічна безпека переважно асоціювалася зі станом захищеності національної економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз, то в умовах цифровізації, глобалізації та кризових викликів визначального значення набуває здатність державних інститутів забезпечувати стійкість економічної системи, її адаптивність та ефектвне реагування на ризики.

У сучасній науковій літературі сформувалося декілька підходів до трактування економічної безпеки держави. Ресурсний підхід, представлений у працях [1, 2], пов'язує її із забезпеченістю держави фінансовими, виробничими та трудовими ресурсами. Функціональний підхід [3] акцентує увагу на здатності економічної системи протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Системний підхід [4] розглядає економічну безпеку як стан збалансованого функціонування національної економіки. Натомість інституційний підхід [8] передбачає оцінювання економічної безпеки через якість інститутів, ефективність державного управління та спроможність економічної системи адаптуватися до трансформаційних змін.

Інституційний підхід дозволяє розглядати економічну безпеку не лише як результат впливу економічних чинників, а як наслідок функціонування сукупності формальних і неформальних інститутів, що визначають правила економічної поведінки, механізми державного регулювання, рівень довіри до влади, ефективність системи управління та спроможність держави протидіяти дестабілізуючим впливам.

Відповідно до положень сучасної інституційної економіки саме інститути виступають основою формування сприятливого середовища для економічного розвитку, інвестиційної активності, інноваційного зростання та забезпечення економічної безпеки. Неefективність інституційного середовища призводить до поширення тіньової економіки, зростання корупційних ризиків, послаблення податкової дисципліни, зниження інвестиційної привабливості та збільшення вразливості економіки до кризових явищ.

У зв'язку з цим доцільно розглядати інституційні детермінанти як базові чинники, що визначають рівень економічної безпеки держави в умовах цифрової та кризової трансформації.

Під інституційними детермінантами економічної безпеки держави пропонується розуміти сукупність формальних і неформальних інститутів, механізмів державного управління, цифрових інструментів, регуляторних норм та моделей взаємодії економічних суб'єктів, які визначають здатність держави забезпечувати стійкість соціально-економічної системи, протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам та підтримувати

умови довгострокового розвитку.

На відміну від традиційних підходів, які зосереджуються переважно на окремих складових економічної безпеки, запропоноване визначення враховує комплексний характер сучасних викликів та роль інституційного середовища у забезпеченні економічної стійкості держави.

Інституційні механізми розглядаються як основа формування стабільних економічних відносин, ефективного державного управління та мінімізації ризиків кризових явищ [4].

В умовах цифрової трансформації економіки відбувається глибока перебудова управлінських процесів, що змінює характер загроз економічній безпеці та формує нові вимоги до державних інституцій. Цифрові технології виступають не лише інструментом розвитку, але й фактором трансформації системи економічної безпеки [5]. Дослідження впливу цифрової трансформації на систему стратегічного управління свідчать, що цифровізація змінює не лише технологічні аспекти функціонування економіки, а й механізми державного управління, формуючи нові інституційні вимоги до забезпечення економічної безпеки [6].

З урахуванням сучасних умов розвитку доцільно виділити п'ять ключових груп інституційних детермінант економічної безпеки держави, рис. 1.

Розроблена модель демонструє, яким чином інституційне середовище впливає на економічну безпеку держави за умов посилення цифровізації та кризових процесів. Її побудовано за трирівневим принципом, що дає змогу відобразити взаємозв'язок між зовнішніми викликами, інституційними механізмами та результатами їх функціонування.

Особливістю моделі є її ієрархічний характер, що передбачає наявність трьох взаємопов'язаних рівнів.

Перший рівень становить зовнішнє середовище, яке включає кризові явища, геополітичну нестабільність, воєнні конфлікти та цифрову трансформацію, що формують нові типи ризиків для національних економік.

Другий рівень представлений інституційним середовищем держави, яке виконує функцію трансформаційного механізму. Саме на цьому рівні відбувається перетворення зовнішніх викликів у систему управлінських, цифрових, економічних та соціальних реакцій. *Варто відзначити щодо візуалізації на рис. 1: вхідні зв'язки (вертикальні стрілки) до блоків «управлінські інститути» та «соціальні інститути» відображають їхню безпосередню залежність від фундаментального суспільно-політичного устрою, соціокультурних цінностей та базового нормативно-правового поля держави, які виступають первинним джерелом формування цих детермінант.*

Третій рівень відображає результуючий стан економічної безпеки держави, який є інтегральним індикатором ефективності функціонування інституційної системи.

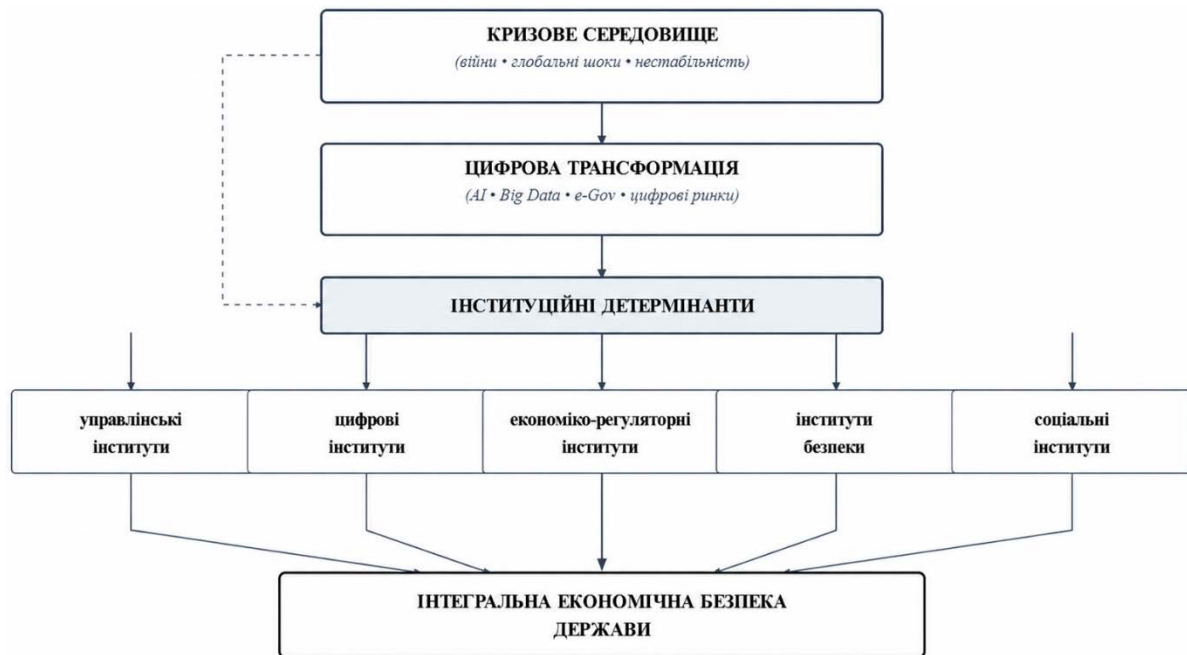


Рис. 1. Концептуальна модель функціонального впливу інституційних детермінант на економічну безпеку держави в умовах цифрової та кризової трансформації.

Джерело: розроблено автором.

Відповідно до розробленої концептуальної моделі (рис. 1), функціональний вплив інституційного середовища на інтегральну економічну безпеку держави в умовах цифрової та кризової трансформації реалізується через п'ять ключових груп детермінант.

✓ *Управлінські інститути.* Визначають спроможність органів державної влади оперативно ухвалювати рішення в умовах форс-мажорних обставин, воєнних викликів та макроекономічної нестабільності. Ефективність цих інститутів залежить від прозорості регуляторного середовища, зниження рівня бюрократизації та здатності протидіяти корупційним ризикам.

✓ *Цифрові інститути.* Охоплюють нормативно-правове та організаційне забезпечення процесів цифровізації (електронне урядування (E-Gov), використання технологій штучного інтелекту (AI) та великих даних (Big Data)). Вони трансформують традиційні механізми контролю, спрощують податкове та митне адміністрування, проте вимагають створення інституційних бар'єрів для мінімізації кіберзагроз та захисту критичної інформаційної інфраструктури.

✓ *Економіко-регуляторні інститути.* Формують правила гри на внутрішньому ринку, включаючи інститути захисту прав власності, забезпечення чесної конкуренції, фінансового та монетарного регулювання. В умовах кризи саме інституційна спроможність фінансових регуляторів визначає стійкість банківської системи та рівень інвестиційної привабливості держави.

✓ *Інститути безпеки.* Інституціоналізація цієї групи передбачає створення дієвих правових та організаційних алгоритмів протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам — від прямих воєнних руйнувань до процесів тінізації економіки та зростання рівня економічної злочинності. Однією з ключових внутрішніх загроз еко-

мічній безпеці залишається тінізація економічних процесів, яка знижує ефективність податкової системи, спотворює конкурентне середовище та послаблює фінансову стійкість держави, що підтверджується результатами досліджень масштабів тіньової економіки в Україні [7].

✓ *Соціальні інститути.* Визначають рівень суспільної довіри до державних інституцій, адаптивність людського капіталу до умов цифровізації, а також ефективність систем соціального захисту. Високий рівень інституційної довіри знижує трансакційні витрати в економіці під час криз.

Важливою характеристикою сучасного інституційного середовища виступає інституційна спроможність держави, яка відображає здатність органів влади забезпечувати реалізацію економічної політики, підтримувати виконання регуляторних норм, координувати діяльність економічних суб'єктів та адаптувати систему управління до кризових змін. Саме інституційна спроможність визначає ефективність трансформації наявних ресурсів у результати економічного розвитку та безпеки.

Таким чином, запропонована архітектура моделі демонструє, що інтегральна економічна безпека держави є не просто сумою макроекономічних показників, а функцією від синергетичної взаємодії зазначених інститутів, які виступають «амортизатором» зовнішніх шоків кризового середовища.

Посилення кризових явищ останнього десятиліття, включаючи пандемію COVID-19, воєнні конфлікти, енергетичні кризи, геополітичну нестабільність та прискорену цифровізацію економіки, засвідчило, що стійкість національних економік значною мірою залежить не лише від наявності фінансових чи виробничих ресурсів, а й від якості інституційного середовища.

Дані системи Worldwide Governance Indicators Світового банку свідчать, що якість державного управління, верховенство права, ефективність регуляторної політики та контроль корупції є важливими характеристиками інституційної спроможності держави. Країни з вищими показниками за цими індикаторами, як правило, демонструють вищий рівень економічної стійкості та адаптивності до зовнішніх шоків [10].

У сучасних умовах одним із ключових чинників інституційної спроможності держави виступає розвиток цифрових інститутів. Згідно з даними United Nations щодо розвитку електронного урядування, цифровізація державних послуг сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів, скороченню транзакційних витрат та зменшенню корупційних ризиків. У свою чергу, розвиток цифрових платформ державного управління (зокрема екосистеми «Дія», електронних державних реєстрів та цифрових сервісів податкового адміністрування) формує нові механізми моніторингу економічних процесів та оперативного реагування на кризові виклики [11].

Функціонування цифрових інститутів передбачає формування інтегрованої архітектури інформаційного забезпечення економічної безпеки держави, яка об'єднує державні реєстри, податкові та митні інформаційні системи, цифрові платформи електронного урядування, інструменти Big Data та технології штучного інтелекту. Така інтеграція сприяє підвищенню прозорості економічних процесів та оперативності реагування на ризики

Для України зазначені процеси мають особливу актуальність. В умовах воєнного стану ефективність функціонування інститутів державного управління стала одним із визначальних чинників макроекономічної стабільності, бюджетної стійкості та підтримання фінансової системи. Одночасно цифровізація державних сервісів дала змогу забезпечити безперервне функціонування реєстраційних, податкових та соціальних послуг навіть за умов переміщення населення і пошкодження частини фізичної інфраструктури. У дослідженні Г. Костьов'ят [9] обґрунтовано, що в умовах війни стійкість фінансової системи та ефективність державної політики значною мірою залежать від інституційної спроможності органів влади та здатності фінансових інститутів адаптуватися до високого рівня невизначеності й інформаційних обмежень.

Важливим елементом сучасного інституційного механізму забезпечення економічної безпеки є системи верифікації та контролю достовірності інформації. В умовах цифрової економіки якість управлінських рішень значною мірою залежить від здатності державних інститутів здійснювати перевірку інформаційних потоків та своєчасно виявляти аномальні відхилення у фінансово-економічних процесах. У цьому контексті інституційні детермінанти виступають не лише чинниками забезпечення економічної безпеки, але й інструментами зниження системних ризиків.

Таким чином, запропоновані групи інституційних детермінант формують взаємопов'язану систему забезпечення економічної безпеки держави. Їхня ефективність визначає здатність економіки адаптуватися до кризових трансформацій, підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати умови сталого розвитку.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що економічна безпека держави в умовах цифрової та кризової трансформації значною мірою залежить від ефективності інституційного середовища. Доведено, що управлінські, цифрові, економічні, безпекові та соціальні інститути формують взаємопов'язану систему забезпечення стійкості національної економіки.

Запропоновано авторське визначення інституційних детермінант економічної безпеки держави та розроблено концептуальну модель їх функціонального впливу на інтегральну економічну безпеку держави.

Встановлено, що цифровізація державного управління, розвиток електронного урядування, використання технологій штучного інтелекту та великих даних підвищують ефективність державних інститутів і розширюють можливості моніторингу економічних ризиків. Водночас кризові процеси, воєнні загрози та геополітична нестабільність актуалізують необхідність посилення інституційної спроможності держави.

Теоретичний внесок дослідження полягає в уточненні змісту поняття «інституційні детермінанти економічної безпеки держави» та розширенні інституційного підходу шляхом включення цифрових інститутів як самостійної функціональної складової системи економічної безпеки. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованої систематизації та концептуальної моделі під час розроблення стратегічних документів у сфері економічної безпеки, цифрової трансформації та державного управління.

Декларація про використання ШІ. Під час підготовки та технічного редагування цієї статті було використано інструмент штучного інтелекту — генеративну модель Gemini. Використання зазначеного ШІ-інструменту здійснювалося виключно для лінгвістичного уточнення, стилістичне редагування та розширення англійського перекладу анотації (Abstract) та (References) з метою забезпечення її відповідності міжнародним стандартам наукового стилю та вимогам щодо мінімального обсягу символів. Написання повного автентичного тексту статті, розроблення концептуальної моделі, теоретичне узагальнення, робота з науковими джерелами та аналіз міжнародних та вітчизняних індикаторів (включаючи Worldwide Governance Indicators та UN E-Government Survey) виконані автором самостійно. Автор несе повну відповідальність за зміст статті, науковість, достовірність результатів та відповідність матеріалу принципам академічної доброчесності.

Список використаних джерел:

1. Барановський О. І. Фінансова безпека держави. Київ : Фенікс, 1999. 340 с.
2. Варналій З. С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації : монографія. Київ :

Знання України, 2020. 423 с.

3. Васильців Т. Г. та ін. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2010. 280 с.

4. Гапєєва О., Почтамцев О. Інституціональні механізми формування фінансової безпеки як основа економічної стабільності України. Економічний простір. 2025. № 208. С. 187–195. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.208.187-195>

5. Маслій О., Буряк А., Науменко О. Детермінанти економічної безпеки держави в умовах індустрії 4.0. Scientific Journal of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University. Economics. 2025. № 3. С. 53–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2025-3-8>

6. Костьов'ят Г. І., Рогов В. Г. Вектори розвитку стратегічного управління в умовах цифрової трансформації. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. 2024. № 3(75). С. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/75-3>

7. Шепель Т., Костьов'ят Г. Тіньова економіка як загроза економічній безпеці України: методи вимірювання та оцінка масштабів. Інноваційна економіка. 2021. № 1–2. С. 22–30. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.5-6.3>

8. North D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge : Cambridge University Press, 1990. 152 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678>

9. Kostovyat H., Kucherova H. Analysis of macroeconomic risks during war: The role of financial institutions and state policy under conditions of incomplete data. Porta Universorum. 2025. Vol. 1, No. 4. Pp. 122–137. DOI: <https://doi.org/10.69760/portuni.0104012>

10. Worldwide Governance Indicators. World Bank. URL: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/> (дата звернення: 10.06.2026).

11. UN E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development / United Nations. New York : United Nations, 2024. 315 p. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/> (дата звернення: 10.06.2026).

References:

1. Baranovskyi, O. I. (1999). Finansova bezpeka derzhavy [Financial security of the state]. Feniks. [in Ukrainian].
2. Varnalii, Z. S. (2020). Ekonomichna ta finansova bezpeka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Economic and financial security of Ukraine under globalization]. Taras Shevchenko National University of Kyiv. Znannia Ukrainy. [in Ukrainian].

3. Vasylytsiv, T. H., Voloshyn, V. I., Boikevych, O. R., & Karkavchuk, V. V. (2010). Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia [Economic security of entrepreneurship of Ukraine: Strategy and mechanisms of strengthening]. Aral. [in Ukrainian].

4. Hapieieva, O., & Pochtamtsev, O. (2025). Instytutsionalni mekhanizmy formuvannia finansovoi bezpeky yak osnova ekonomichnoi stabilnosti Ukrainy [Institutional mechanisms of financial security formation as a basis for economic stability of Ukraine]. Ekonomichniy Prostrir, (208), 187–195. <https://doi.org/10.30838/EP.208.187-195> [in Ukrainian].

5. Maslii, O., Buriak, A., & Naumenko, O. (2025). Determinanty ekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh industrii 4.0 [Determinants of state economic security under industry 4.0 conditions]. Scientific Journal of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University. Economics, (3), 53–60. <https://doi.org/10.32782/ecovis/2025-3-8> [in Ukrainian].

6. Kostovyat, H. I., & Rohov, V. H. (2024). Vektory rozvytku stratehichnoho upravlinnia v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Vectors of strategic management development under digital transformation]. Scientific Works of Interregional Academy of Personnel Management. Economic Sciences, (3), 20–26. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/75-3> [in Ukrainian].

7. Shepel, T., & Kostovyat, H. (2021). Tinyova ekonomika yak zahroza ekonomichniy bezpeci Ukrainy: metody vymiriuvannia ta ocinka masshtabiv [Shadow economy as a threat to economic security of Ukraine: Methods of measurement and estimation of scales]. Innovatsiina Ekonomika, (1–2), 22–30. <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.5-6.3> [in Ukrainian].

8. North, D. C. (1990). Institutions, institutional change and economic performance. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678> [in Ukrainian].

9. Kostovyat, H., & Kucherova, H. (2025). Analysis of macroeconomic risks during war: The role of financial institutions and state policy under conditions of incomplete data. Porta Universorum, 1(4), 122–137. <https://doi.org/10.69760/portuni.0104012>

10. World Bank. (2025). Worldwide Governance Indicators. World Bank Group. <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>

11. United Nations. (2024). UN E-Government Survey 2024: Accelerating digital transformation for sustainable development. United Nations Publications. <https://publicadministration.un.org/egovkb/>

Дата надходження статті: 20.05.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 12.06.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.07.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.